

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Павлової Марії Дмитрівни

на тему

«Розвиток територіальних громад в Україні через ефективне залучення міжнародних інвестицій»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктор філософії

в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 051 Економіка

Спираючись на результати ознайомлення з текстом дисертації, публікацій, апробаційними матеріалами, в яких висвітлені результати дослідження, виконаного Павловою Марією Дмитрівною, та впровадженням їх у практику, офіційним опонентом сформульовано висновки, щодо актуальності, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, достовірності та наукової новизни представленої роботи, повноти відображення здійснених напрацювань у вітчизняних та закордонних фахових виданнях, а також визначено загальну оцінку проведеного дослідження.

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота на тему «Розвиток територіальних громад в Україні через ефективне залучення міжнародних інвестицій» присвячена надзвичайно актуальному та перспективному напрямку наукових досліджень у сфері економічного розвитку територіальних громад. Вона розкриває нові можливості економічного зростання регіонів України шляхом залучення зовнішніх інвестицій, що, у свою чергу, сприяє підвищенню їхньої спроможності, самодостатності та конкурентоспроможності.

Робота вирізняється комплексним підходом до аналізу чинників, що впливають на інвестиційний клімат у територіальних громадах України, а також глибиною дослідження механізмів, які здатні сприяти залученню міжнародних інвестицій. Наукове обґрунтування авторки щодо необхідності врахування внутрішніх і зовнішніх чинників, а також її спроби перегляду усталених підходів є своєчасними та потребують подальшого практичного впровадження.

Тож представлене до опонування дослідження Павлової Марії Дмитрівни на тему «Розвиток територіальних громад в Україні через ефективне залучення міжнародних інвестицій» свідчить про недостатність формування власних фінансових ресурсів територіальними громадами в умовах децентралізації, що породжує необхідність залучення міжнародних інвестицій. У роботі значну увагу приділено загрозам економічній безпеці регіонів та пропозиціям щодо їх усунення чи запобігання руйнівного їх впливу. Використання у дослідженні економіко-математичного моделювання дозволило сформулювати модель оцінки ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад в Україні. Дослідження орієнтовано на перспективи післявоєнного відновлення економіки й інфраструктури країни, що передбачає також необхідність залучення міжнародних інвестицій у відповідні об'єкти територіальних громад, забезпечення ефективності інвестування та

забезпечення стійкого розвитку.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що висвітлені в роботі, є достатніми, повними, а також належним чином обґрунтованими. Для їх отримання та підтвердження авторка провела дослідження, при цьому використовувала вітчизняні та міжнародні літературні джерела. Достовірність положень і висновків зроблених авторкою підтверджується використанням класичних і сучасних методів досліджень, зокрема глибокого аналізу літературних джерел, систематизації та упорядкування інформації, коректністю поставлених актуальних завдань, що потребують розв'язання, статистичних методів дослідження та прогнозування.

У результаті проведеного дисертаційного дослідження здобувачці вдалося розкрити та вирішити в повному обсязі мету та завдання, що були сформовані у вступі роботи. До кожного пункту роботи приведені логічні висновки та узагальнення, які дозволяють коротко та повною мірою усвідомити суть кожного етапу дослідження та практичну значущість отриманих результатів. У кінці дисертаційної роботи також наводяться загальні висновки, що відображають та логічно поєднують отримані результати й дають можливість їх застосування на практиці.

3. Наукова новизна положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова та практична цінність.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в наступному:

- обґрунтовано науково-методичні засади залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад. На їх основі розроблено класифікацію територіальних громад, наведено чинники, які впливають на формування інвестиційного клімату територіальних громад України.

- Систематизовано переваги та недоліки форм інвестування для розвитку територіальних громад.

- Розроблено організаційно-економічний механізм залучення іноземних інвестицій у територіальні громади, з урахуванням їх специфіки та потреб інвесторів, що забезпечує більш ефективну реалізацію інвестиційних проєктів.

- Узагальнено методичні засади формування механізму залучення міжнародних інвестицій у діяльність територіальних громад.

- Обґрунтовано необхідність використання інформаційного забезпечення для залучення міжнародних інвестицій до територіальних громад.

- Визначено джерела, які забезпечують доступ до необхідної інформації та сприяють ефективному регулюванню механізмів залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

- Запропоновано схему механізму обробки інформації для створення карти ризиків та загроз.

- Запропоновано модель оцінки ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад в Україні.

4. Значення для науки та практики, шляхи використання результатів.

Практичне значення та подальша реалізація результатів дисертаційної роботи щодо розвитку територіальних громад України через ефективне залучення міжнародних інвестицій, якій присвячені наукові дослідження, дозволяють ефективно залучати та використовувати іноземні інвестиції в територіальних громадах України. Практичне значення одержаних результатів роботи підтверджується представленим механізмом залучення іноземних інвестицій, формування моделі оцінки ефективності залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад України.

Практична значущість отриманих результатів дослідження також підтверджується наявністю відповідних висновків, довідок про впровадження результатів дисертаційної роботи: до обласних рад Миколаївської (довідка № 1287-16-05-24 від 11.10.2024 р.) та Херсонської (довідка №01-36/700/791/1/11 від 16.10.2024 р.) областей та Варвинської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області (довідка № 02-25/2483 від 11.10.2024 р.), результати досліджень були передані в ради з метою подальшого впровадження щодо залучення іноземних інвестицій.

5. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях.

Проаналізувавши наукові праці Павлової М. Д., можна стверджувати, що отримані дисертанткою нові наукові результати та висновки, відповідають умовам наукової новизни та вимогам МОН України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Основні наукові положення, що відображені в дисертаційному дослідженні та виносяться на захист, опубліковано у 18 наукових працях. Зокрема, 6 статей, які входять до наукових видань включених до переліку наукових фахових видань України. Також опубліковано 12 матеріалів доповідей у збірниках праць конференцій.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам, що затверджені МОН України, та її завершеність.

Після вивчення дисертації, можна прийти до висновку, що дисертаційна робота здобувачки відповідає чинним вимогам МОН України, щодо оформлення дисертацій та містить у своїй структурі анотацію (подана двома мовами), зміст, вступ, три розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки роботи, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг дисертації становить 207 сторінок, із яких основний текст – 132 сторінки, включає 34 рисунки та 22 таблиці.

Усі пункти викладені коректно та повною мірою відображають проблематику та наукові шляхи її вирішення. Дисертаційна робота характеризується науковою стилістикою викладення матеріалу, логічністю, послідовністю та структурованістю, наявністю обґрунтувань до кожного кроку.

Кожне дослідження має завершеність та статистичну базу з посиланням на першоджерела. Наукова робота має достатню кількість ілюстративного та графічного матеріалу. Таким чином, можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження є завершеним і повністю відповідає вимогам викладеним у

Постанові Кабінету міністрів «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44.

7. Академічна доброчесність.

Під час вивчення та аналізу порушень академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях авторки, в яких висвітлюються основні наукові результати дисертації, не виявлено.

8. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

- У другому розділі роботи доцільно було порівняти методологію залучення міжнародних інвестицій з іноземним досвідом. Дослідження не охоплює порівняння із країнами, де інвестиції в територіальні громади успішно реалізуються. Це б додало ширший контекст для розуміння успішних практик залучення зовнішніх інвестицій територіальними громадами.

- Обмеженість даних: якщо дисертація базується лише на обмеженій кількості даних, це може знизити її актуальність. Варто оцінити, наскільки використані дані є репрезентативними і чи можна їх застосувати до усіх територіальних громад України.

- У карті ризиків та загроз зазначені причини, умови, наслідки та збитки, але недостатньо визначено шляхи вирішення проблемних питань, які можуть виникнути в іноземного інвестора або територіальної громади.

- Було б доцільно визначити практичні рекомендації щодо поліпшення інвестиційного клімату територіальної громади, щоб у дисертації містилися пропозиції конкретних дій для місцевих органів влади та іноземних інвесторів.

Зазначені зауваження жодним чином не знижують наукову цінність роботи та мають дискусійний характер, і не впливають на загальне позитивне враження щодо дисертаційного дослідження Павлової М. Д. Дисертаційна робота є одноособово створеною кваліфікаційною науковою працею, яка містить сукупність результатів та наукових положень, поданих автором для публічного захисту та повністю відповідає вимогам спеціальності 051 – Економіка.

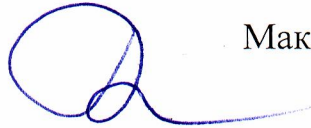
9. Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Павлової Марії Дмитрівни є логічно завершеною, самостійно виконаним дослідженням, що відображає вдосконалення та оптимізацію механізму залучення іноземних інвестицій до територіальних громад України задля їх розвитку. Зміст та виклад дисертації повністю відповідає усім поставленим завданням на початку дослідження та меті у повному обсязі. Наукові положення, що представлені у роботі, містять наукову новизну та є повністю відображеними у наукових працях здобувачки. За кількістю та обсягом наукові публікації відповідають чинним вимогам МОН України щодо можливості присудження наукового ступеня доктор філософії. Текст дисертації виконаний науковим стилем, логічно структурований, містить необхідну для дисертації кількість висновків та наукову новизну, кожен розділ

має обґрунтовані та логічні висновки. Зміст та напрям наукового дослідження відповідає профілю спеціальності 051 – «Економіка». Таким чином, на підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Павлової Марії Дмитрівни на тему «Розвиток територіальних громад в Україні через ефективне залучення міжнародних інвестицій» за змістом та оформленням відповідає чинним вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» № 44 від 12.01.2022 року, а її авторка – Павлова Марія Дмитрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня – доктор філософії за спеціальністю 051 – «Економіка».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки, підприємництва
та маркетингу Національного університету
«Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»

Максим БЕЗПАРТОЧНИЙ

Підпис Безпарточного М. Г. ЗАСВІДЧУЮ

доктор технічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

Олена СТЕПОВА